

Ärakiri
Ärisaladused on välja jäetud

OTSUS

27.04.2009.a nr 5.1-5/09-0019

Koondumisele nr 2/2009 Recticel AB/AS Wenfom loa andmine

Koondumine

13.03.2009.a esitas Recticel AB esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid Recticel AB ja Eurofoam GmbH aktsiate ostu-müügilepingu. Lepingust tulenevalt omandab Recticel AB (edaspidi Recticel) Eurofoam GmbH-lt AS-i Wenfom (edaspidi Wenfom) 51%-lise osaluse. Kuna koondumise eelselt kuulus Eurofoam GmbH (edaspidi Eurofoam) Recticeli ja Austria äriühingu Greiner Holding AG (edaspidi Greiner) ühise valitseva mõju alla, omas Recticel juba enne käesolevat tehingut 25,5%-list osalust Wenfomis.

Tehingu tulemusena omandab Recticel valitseva mõju Wenfomi üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning tegemist on koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 16.03.2009.a ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes „Ametlikud Teadaanded“. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa üle. KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks Recticel ja Wenfom.

Recticel (registrikood 556152-2748) on samanimelise kontserni Rootsis registreeritud tütarettevõtja, kellel on koondumise eelselt Eurofoami kaudu 25,5%-line osalus Wenfomis, mis suureneb tehingujärgselt 51%-ni. Recticel kontsern tegeleb vahtpolüuretaantoodete (porolooni) tootmise ja müügiga Euroopas, Põhja-Ameerikas ja Aasias.

Recticel kontsern omab Eestis tütarettevõtjat Recticel Eesti OÜ (edaspidi Recticel Eesti), kes märtsini 2009.a tegutses ärinimega Espe Eesti OÜ (edaspidi Espe Eesti). Espe Eesti oli eelnevalt 2008.a lõpul omandanud AS Univa porolooni tootmise ettevõtte. Seega Recticel Eesti nii toodab kui töötleb (lõikab) poroloontooteid, mida müüakse peamiselt mööblitööstusele.

Wenfom (registrikood 10357173) põhitegevuseks on poroloontoodete lõikamine ja müük pehmemööbli- ja tekstiilitööstusele, samuti kasutamiseks polsterdusmaterjalina.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 100 miljonit krooni ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 30 miljonit krooni.

Recticel kontserni 2008.a majandusaasta käive Eestis oli [...] miljonit krooni ja Wenfomi käive [...] miljonit krooni. Seega kuulub käesolev koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt Konkurentsiameti poolt kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Recticel kontsern tegutseb Eesti turul oma tütarettevõtja Recticel Eesti kaudu, kes toodab, töötleb (lõikab) ja müüb vahtpolüuretaantooteid. Wenfom vahtpolüuretaani ise ei tooda, vaid tegeleb vahtpolüuretaantoodete lõikamise ja müügiga.

Naftasaadustest toodetavat vahtpolüuretaani jagatakse elastseks ja jäigaks vahtpolüuretaaniks.

Jäika (kõva) vahtpolüuretaani toodetakse peamiselt plokkide ja paneelidena, mida kasutatakse konstruktsioonimaterjalina ja soojustamise eesmärgil ehitussektoris.

Elastset (pehmet) vahtpolüuretaani, mida nimetatakse ka porolooniks, võib omakorda jagada plokkvahuks ja vormitud vahuks (kasutatakse peamiselt autotööstuses). Plokkvahtu võib lõigata kliendi vajadustele vastava suuruse ja kujuga tükkideks. Selleks, et lõigata plokk plaatideks või teha sellest keerukamaid vorme on vaja spetsiaalseid seadmeid, mis on tavaliselt poroloonitootjatel olemas. Tooteid transporditakse spetsiaalsete veokitega, kus vahuplokkid pressitakse kokku, mahutades nii samasse ruumi rohkem plokkide. Pärast kohaletoimetamist võtavad plokkid tagasi oma endise kuju.

Recticel S.A/N.V/Espe Oy ja Ewona Oy (Konkurentsiameti otsus 13.06.2007.a nr 22-KO) koondumise kontrollimise raames asjaomastele ettevõtjatele saadetud teabenõuete vastuseid arvestades võttis Konkurentsiamet seisukoha, et kaubaturu määramisel tuleb eristada elastsest ja jäigast polüuretaanvahust valmistatud tooteid, kuid elastse plokkvahu ja sellest lõigatud toodete (edaspidi poroloontoodete) edasine liigitamine pole vajalik.

Konkurentsiamet nõustub koondumise teate esitajaga selles, et porolooni tootmise ja hulгимүүgi kaubaturge tuleks käsitleda ühtse poroloontoodete müügi kaubaturuna, kus Eestis tegutsevad mõlemad koondumise osalised Recticel ja Wenfom.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 „Koondumise teate esitamise juhend“ § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa.

Koondumise osaliste hinnangul oli poroloontoodete müügi maht Eestis 2007.a u 6 400 tonni ja 2008.a u 5 800 tonni. 2007.a hinnangu vastavust tegelikule olukorrale kinnitas Konkurentsiameti poolt Espe Eesti OÜ/AS Univa osa (Konkurentsiameti otsus 08.10.2008.a nr 5.1-5/08-036KO) koondumise kontrollimiseks läbiviidud kaubaturu analüüs, mille raames koguti andmeid kaubaturul tegutsevatelt ettevõtjatelt, so porolooni tootjatelt ja hulгимүүijatelt. Toetudes eeltoodule hindab Konkurentsiamet koondumise osaliste hinnangut ka 2008.a müügimahtude osas tegelikule olukorrale lähedaseks ja arvestab sellega turuosade arvutamisel.

Recticel kontserni 2008.a poroloontoodete müügi turuosa Eesti turul oli [...] %, see sisaldab otsemüüki Eestis asuvatele tarbijatele ja Recticel Eesti (endine Espe Eesti OÜ ja AS Univa osa) müügimahtusid.

Wenfomi 2008.a poroloontoodete müügi turuosa Eesti turul oli [...] %.

Kuna koondumise osaliste ühine turuosa moodustas 2008.a [...] %, on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise osaliste turuosad poroloontoodete müügi kaubaturul kokku moodustasid 2008.a [...] %. Koondumise järgselt suureneb ühine turuosa [...] %-ni. Põhjuseks asjaolu, et Wenfom oli tehingu eelselt Eurofoami kaudu Recticeli ja Greineri ühise valitseva mõju all, mistõttu Recticeli turuosas kajastus pool Wenfomi käibest, koondumise järgselt aga kuulub Wenfomi käive tervikuna arvestamisele kui omandatava ettevõtja käive.

Peale Wenfomi üle valitseva mõju omandamist kuulub Recticel kontsernile kaubaturul selline turuosa, mille alusel võib eeldada turgu valitseva seisundi tekkimist. Samas on ettevõtja turupositsiooni hindamisel oluline kindlaks teha, kas ettevõtja saab tegutseda kaubaturul arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.

Koondumise nr 17/2008 Espe Eesti OÜ/AS Univa osa (otsus 08.10.2008.a nr 5.1-5/08-036KO) kontrollimiseks, konkurentsiolekorra analüüsimiseks ja võimalike probleemide väljaselgitamiseks poroloontoodete müügi kaubaturul saatis Konkurentsiamet 2008.a lõpul nimetatud koondumise osaliste klientidele ja konkurentidele teabenõuded, milles muu hulgas paluti anda hinnang konkurentsi toimimisele poroloontoodete müügi kaubaturul, toodete impordivõimalustele ning koondumise mõjust konkurentide ja klientide äritegevusele.

Arvestades eelmisest küsitlusest möödunud lühikest ajavahemikku on Konkurentsiamet arvamusel, et konkurentsiolekord turul ei ole selle ajaga sedavõrd muutunud, et oleks otstarbekas korraldada uus küsitlus, mistõttu piirduakse käesolevale koondumisele hinnangu andmisel ettevõtjate poolt 2008.a lõpul antud seisukohtadega. Eelmainitud koondumisele loa andmise otsuses on üksikasjalikult kirjeldatud selle koondumise osaliste klientide ja konkurentide vastuseid neile esitatud teabenõuetele. Käesolevas otsuses on neid arvamusi esitatud kokkuvõtvalt.

Enamus mööblitööstusettevõtjatest olid arvamusel, et hetkel konkurents poroloontoodete müügiturul toimib ning et koondumise mõju kaubaturule on pigem positiivne või neutraalne. Nenditi, et olulisi poroloontoodete müüjaid Baltikumis on teisigi, näiteks A/S Eliza-K Lätis (turuosa 2007.a [...]%) Alpek FL OÜ (turuosa 2007.a [...]%), kes lõikab Venemaa FoamLine kontsernilt hangitud poroloontooteid. Alternatiivseid ostuvõimalusi, mis aitavad hindu kontrolli all hoida, on teisigi, nagu British Vita kontserni kuuluv Leedu äriühing UAB Vita Baltic (turuosa 2007.a [...]%), USA Carpenteri kontserni Rootsis asuv tütarettevõtja Carpenter Sweden AB (turuosa 2007.a [...]%), Poola äriühing Organica S.A., Iirimaa äriühing Kayfoam ning vähemal määral veel mõned välismaal asuvad tootjad.

Samas toodi koondumisega seotud negatiivsete argumentidena välja asjaolud, et turule jääb vähem pakkujaid, poroloontoodete importimisega kaasnevad suuremad transportkulud ja kartused poroloontoodete hinnatõusu suhtes. Viimase väite osas on Recticeli vastuargumentid sellised, et poroloontoodete hinnad on tõusnud pigem selle tooraine, so tolueeni ja polüoli hindade tõusu tõttu, mille puhul nõudlus ületab pakkumist, ning et tooraine hinnataseme suhtes puuduvad poroloonitootjatel võimalused läbirääkimiseks. Enam kui pooled küsitletud mööblitööstusettevõtjatest ostavad poliüuretaantooteid otse välismaal asuvatelt tootjatelt, mis näitab, et import on arvestatav alternatiiv Eestis asuvatele tootjatele ja hulgimüüjatele. Oluline osa klientidest ostavad porolooni hulgimüüjatelt ja lõikavad sellest ise endale vajaliku kuju ja suurusega detaile. Mõned ettevõtjad väitsid oma vastustes siiski, et välismaalt ostmine ei ole otstarbekas suuremate transportkulude tõttu, kuid vähemalt Läti äriühingult A/S Eliza - K ostmine on teostatav ilma suuremate lisakuludeta.

Koondumise osaliste konkurendid, st nii Eestis tegutsev Alpek FL OÜ kui ka välismaised tootjad ja hulgimüüjad, kellele Konkurentsiamet saatis taotlused teabe saamiseks, olid oma vastustes seisukohal, et Eesti on jätkuvalt poroloontoodete müügil suure konkurentsiga turg, kuna on esindatud neli suurt kontserni British Vita, Recticel, FoamLine ja Carpenter Co.

Recticel kontserni esindaja kinnitusel suurendatakse peale Univa poroloonitehase omandamist kontsernisest ümberkorralduste tulemusel nii tehase tootmismahtu kui laiendatakse sortimenti, mis tähendab, et suureneb klientide võimalus osta Eestis toodetud poroloontooteid. Recticel kontserni poolt lähiajal omandatud kolm majandusüksust peaksid hakkama lõikama ja töötleva Univa tehases toodetud

porolooni. Tootmise suurendamise kava ja võimalus, et siiani ühissettevõttepartnerilt Eurofoamilt imporditud ning Reciceli teiste tütarettevõtjate poolt Eestisse tarnitavad mahud asendatakse kohaliku toodanguga, aitaks kaasa tootmise jätkusuutlikkusele ja tööhõive säilimisele Eestis. Samas kinnitab koondumise teate esitaja, et ka edaspidi on teisi tarnijaid, kes toovad sisse poroloonplokke ja valmislõigatud detaile nii naaberriikidest kui kaugemalt. Ostjaid huvitab peamiselt hind ja teeninduse tase. Ostjatel ei ole keeruline tarnijat vahetada, sest tegemist on standardiseeritud masstoodanguga, millel on ühesugused omadused kogu maailmas. Rahvusvahelistel turgudel pakkujate arv on suur ning Euroopas ületavad tootmisvõimsused nõudlust.

Kuigi Recticeli turuosa poroloontoodete müügi kaubaturul peale käesolevat koondumist läheneb [...]%-le, tuleb arvestada üldist konkurentsiolukorda, sealhulgas konkurentide arvu, nende tootmisvõimsusi ja finantsjõudu ning sisenemistõkete puudumist, mis kokkuvõttes ei anna alust arvata, et koondumise osaliste positsioon võimaldaks neil tegutseda kaubaturul arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

Otsustan:

Anda luba Recticel AB ja AS Wenfom koondumisele

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti peadirektori
27.04.2009.a otsus nr 5.1-5/09-0019

ärakiri on originaaliga samane.

Ärakiirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud [...]

11.05.2009.a /KURME/

